

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Celticism [Review of: T. Brown (1997) Wat is Keltisch?]

Leerssen, J.T.

Publication date
1997

Published in
Unknown

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Leerssen, J. T. (1997). Celticism [Review of: T. Brown (1997) Wat is Keltisch?]. In T. Brown (Ed.), *Unknown* Rodopi.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

'Wat is Keltisch'

Terence Brown (ed.), *Celticism*. Amsterdam-Atlanta: Rodopi, 1996, viii + 299 pp (Studia Imagologica, 8). ISBN 90-5183-986-3.

Deze bundel is de weerslag van een workshop, gehouden in Dublin in 1991, onder de gezamenlijke auspiciën van de European Science Foundation en de Royal Irish Academy. De diverse auteurs, allen welbekend in hun respectieve specialismes, scharen zich rondom de vraagstelling "wat is Keltisch?" - en meer precies: "wat zijn de connotaties van die term?" Immers, sinds men het begrip "Keltisch" is gaan gebruiken in de vroege achttiende eeuw zijn tal van stilzwijgende vooroordelen en stereotypen in de aldus geconstrueerde categorie geprojecteerd, en deze bundel probeert daarvan een staalkaart te geven. De titel is bewust gekozen in analogie aan Edward Said's vergelijkbaar opgezette studie over "Orientalism" (1978).

De invalshoeken variëren sterk. Daniel Droixhe en Hildegard Tristram houden de geschiedenis van de Vergelijkende Taalwetenschap kritisch tegen het licht; Timothy Champion kijkt naar het gebruik van de term "Keltisch" in de archeologie, en enkele bijdragen nemen de cultuurgeschiedenis en geschiedschrijving onder de loep. Het gangbare cliché van de onwerkelijke, weinig pragmatische en sterk vergeestelijkte Kelt wordt aan een genadeloze analyse onderworpen door respectievelijk Patrick Sims-Williams en Donald Meek; Terence Brown bekijkt het occultiserende Keltenbeeld van het *fin de siècle*, terwijl George Watson uit de doeken doet hoe de Kelt consequent als "tijdloos" is gekarakteriseerd. Dat aspect van vermeende "tijdloosheid" komt ook aan de orde in Ann Rigney's bijdrage over het Galliërbeeld in de Franse geschiedschrijving; Annie Jourdan analyseert de opkomst van de Galliërmythe tijdens en na de Franse Revolutie, terwijl Christopher Harvie de al dan niet Keltische identiteitsbepaling van de Schotse intelligentsia tussen 1760 en 1930 overschouwt. In mijn inleiding heb ikzelf geprobeerd om aan te geven hoe belangrijk de inter-Keltische dwarsverbanden zijn voor de studie van deze materie.

Het is niet verwonderlijk dat maar liefst vier van de bijdragen (van Fiona Stafford, Mícheál Mac Craith, Howard Gaskill en Luke Gibbons) zich bezighouden met James Macpherson's "Ossian". Macpherson's somber-verheven bard was immers, ondanks zijn frauduleuze herkomst, een icoon dat in hoge mate heeft bijgedragen aan de verspreiding van de Keltenmythe, en in 1996 werd net de tweehonderste sterfdag van Macpherson herdacht. Ossian is dus weer eens (voor de zoveelste keer) in de mode: Howard Gaskill heeft recentelijk een betaalbare maar buitengewoon nuttige tekstuitgave verzorgd (*The Poems of Ossian and Related Works*, ed. Howard Gaskill with an introduction by Fiona Stafford, Edinburgh University Press, 1996; ISBN 0-74860707-2) en dit jaar nog zal bij uitgeverij Rodopi (waar ook het hier besproken werk is verschenen) een kritische bundel over de "Schotse Homerus" verschijnen.

Het is symbolisch dat de, zo niet vervalste, dan toch zwaar vertekende Ossian-figuur zo'n belangrijke plaats inneemt in een bundel over Kelticisme. In beide gevallen gaat het immers om de "constructie", de fabricage, van een identiteit. De bundel laat zien dat er, net als bij de "constructie" van Ossian, ook in de fabricage van het begrip Kelt heel wat vertekening, culturele beeldvorming en vernuftige inventiviteit te pas is gekomen. Zo beschouwd is de analyse van dit begrip een *eye opener*, nuttig voor de

Keltoloog of Keltofiel als bezinning op de eigen vooronderstellingen, nuttig ook als cultuurhistorische *case study*. Terence Brown verdient een pluim voor de samenstelling (bundels zijn zoveel nuttiger als ze, zoals in dit geval, een index hebben!), uitgeverij Rodopi voor de presentatie en de schappelijke prijs.

Joep Leerssen

- recensies -

Plate 10. Digging with the right foot: making lazy beds with the heavy loy in County Cavan.
(Sketch: E.E. Evans)